

Posudek oponenta práce

TICHÁ Kateřina. *Ideje celoživotního učení ve filozofii konfucianismu*. Praha, 2024. 81 stran, bez příloh. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: doc. PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Předložená bakalářská práce se zaměřuje na zajímavou problematiku analýzy a komparace přístupů k celoživotnímu učení v kulturách Východu (dle přístupu původní konfuciánské filozofie) a v kultuře Západu (dle myšlenek a cílů prezentovaných v aktuálních mezinárodních dokumentech týkajících se problematiky celoživotního učení, a to především se zaměřením na dokumenty ovlivňující vzdělávací politiku v rámci Evropské unie).

Autorka si klade za cíl na základě popisu hlavních myšlenek a zásad konfucianismu na straně jedné a historických kořenů idejí celoživotního učení a stručného rozboru hlavních dokumentů vzdělávací politiky v rámci konceptu celoživotního učení a jejich hlavních myšlenkových východisek v evropském prostoru na straně druhé analyzovat oba z časového, regionálního i kulturního hlediska velmi rozdílné myšlenkové systémy a na základě toho identifikovat nejen rozdíly, které v rámci těchto přístupů panují, ale též možné podobnosti a styčné body, které lze v rámci obou přístupů najít. V poslední čtvrté kapitole autorka realizuje empirické šetření, jehož cílem je metodou analytické komparace porovnání obou výše uvedených přístupů ke vzdělávání v rámci tří zvolených kritérií, která jsou dále rozdělena na konkrétnější dílčí kritéria.

Autorce se podařilo vytvořit sourodý, kompaktní celek, který přehledně mapuje vybranou tematiku. Jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a postupně rozvíjejí zvolené téma. Z hlediska kritického posouzení lze konstatovat, že některé informace se v rámci jednotlivých kapitol možná až zbytečně opakují. Samotná podoba textu prokazuje schopnost autorky orientovat se v dané problematice a zpracovat vybrané téma podle zásad platných pro vypracování bakalářských prací. Svým rozsahem práce splňuje nároky kladené na bakalářské práce.

2. Odborná úroveň

Autorka v bakalářské práci uvádí, že jejím cílem je porovnat myšlenky celoživotního učení ve Východním přístupu původní filozofie konfucianismu s deklarovanými myšlenkami Evropské unie, tedy jaké shody a naopak rozdíly existují mezi přístupem k celoživotnímu učení v původní konfuciánské filozofii a myšlenkami deklarovanými v klíčových politických dokumentech Evropské unie.

Lze konstatovat, že se jedná o velmi zajímavé a relativně náročné téma, jež v sobě skrývá řadu problematických aspektů zabraňujících provedení jednoduché komparace obou přístupů. V tomto ohledu oceňuji, že autorka si byla při analýze a komparaci vědoma těchto omezení vyplývajících z různých kulturních a temporálních kontextů a z kontextuálně různých tematických zaměření porovnávaných pramenů zaměřených na jedné straně více filozoficky bez specifického přímého zaměření na oblast vzdělávání (východní přístup) a naopak na relativně pragmatičtěji a často utilitárně zaměřené dokumenty vzdělávací politiky v Evropské unii.

Chtěl bych ocenit zejména zvolenou metodiku empirického šetření, a to včetně vymezení limitů využití metody. Je škoda, že větší prostor nebyl věnován právě samotné komparaci obou přístupů z hlediska zvolených kritérií. Možná bylo možné v rámci komparace též stručně zhodnotit, jak se deklarované cíle

v rámci dokumentů EU daří prakticky v členských státech prosazovat do praxe, tedy nakolik jsou deklarované cíle opravdu dosahovány, nebo zda se spíše jedná pouze o deklaratorní cíle, které na skutečnou podobu celoživotního učení nemají často výrazný vliv.

Celkově lze uvést, že z odborného hlediska je bakalářská práce na dobré úrovni a nemám k ní žádné zásadnější připomínky.

3. Práce s literaturou

Autorka uvádí v Soupisu bibliografických citací 91 pramenů, z nichž větší část je cizojazyčných. Práci autorky s těmito prameny odpovídá zásadám etiky vědecké práce. I samotný výběr literárních pramenů odpovídá obsahu práce. Kromě filozofičtěji zaměřených pramenů, které přímo popisují východní filozofické směry a přístupy k učení, jsou zastoupeny zejména aktuální dokumenty vzdělávací politiky v evropském kontextu.

Nutno podotknout, že některých pramenů je v rámci textu bakalářské práce využito výrazně častěji než ostatních. V tomto ohledu lze zmínit například prameny Sun (2008), Král (2005) či Vochala (2009), nicméně u posledně zmíněného je to vzhledem ke zvolenému tématu pochopitelné.

Je škoda, že není citován ani zmíněn dokument „European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience“, který je jedním z aktuálních a pro oblast celoživotního učení, resp. dalšího vzdělávání, signifikantních zdrojů, dále by mohl být nad rámec využitých zdrojů alespoň zmíněn též dokument „Doporučení Rady o individuálních vzdělávacích účtech“, které je též zajímavým zdrojem ukazujícím záměry a trendy v oblasti rozvoje vzdělávání dospělých.

Bohužel využívání odborných pramenů, a to zejména těch, které se týkají evropských vzdělávacích politik, je v rámci této bakalářské práce místy poněkud zmatečné.

Následující prameny uvedené v Soupisu bibliografických citací nejsou v textu bakalářské práce citovány: COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION (2020), COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION (2022), Dave (1976), Yeaxlee (1929).

V textu je naopak využito pramenů (Jarvis, 1987, European Commission, 2006 a CEDEFOP, 2020) které v Soupisu bibliografických citací chybějí.

V textu práce je dále uveden pramen (Dewey 2018), který chybí v soupisu bibliografických citací, kde je naopak k nalezení pramen (Dewey, 1930). Někdy je autor (instituce) odkazován v hlavním textu svým českým názvem a v soupisu anglickým (Rada Evropské unie vs. Council of the European Union).

4. Grafické zpracování

Bakalářská práce je přehledně graficky členěna.

5. Jazyková úroveň

Jazyková úroveň předložené práce odpovídá nárokům kladeným na bakalářské práce. Autorka se vyjadřuje jasně a srozumitelně. Práce obsahuje pouze několik stylistických nesrovnalostí, jinak je předložená práce z hlediska gramatického i stylistického na výborné úrovni.

6. Podněty k rozpravě

Jakým způsobem je přístup původní filozofie konfucianismu k celoživotnímu učení reflektován v zemích ovlivněných konfuciánskou tradicí v současné době?

Které prvky přístupu k celoživotnímu učení deklarované v současné vzdělávací politice v Evropské unii by mohly obohatit východní přístup k celoživotnímu učení založený na původní filozofii konfucianismu?

7. Závěrečné hodnocení práce

Autorka vypracovala zajímavou bakalářskou práci, v rámci níž splnila cíle, které si vytkla v Úvodu. Předloženou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „velmi dobře“.

V Praze dne 28. 8. 2024

PhDr. Martin Sycha, Ph.D.